

ORIVEDEN KAUPUNKI
Ympäristölautakunta
PL 7
35301 Orivesi

LUPAPÄÄTÖSEHDOTUS

Päivämäärä **Diaarinumero**
20.3.2023 **50/11.01.00/2022**

MAA-AINES- JA YMPÄRISTÖLUPA: KURUN KIVI OY, RAPPUVUORI

ASIA

Maa-aineslupahakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittely

Maa-aineslain (555/1981) 4 §:n mukainen päätös maa- ja kiviainesten ottamiseen sekä ympäristönsuojelulain (527/2014) 27.1 §:n (liite 1, taulukko 2, kohdat 7 c) ja e)) mukainen päätös kallio-
kivenlouhintaan ja murskaamolle. Kysymyksessä on uuden toiminnan lupakäsittely.

Toimintaa haetaan aloitettavaksi ennen lupapäätöksen lainvoimaisuutta ympäristönsuojelulain 199 §:n ja maa-aineslain 21 §:n mukaisesti.

Luvan hakija

Kurun Kivi Oy
Kapeentie 1245, 34260 Terälahti

Toiminnan sijainti

Louhostie, 35220 Eräjärvi
Kiinteistöt: Yläharjula (562-447-1-126)
Kurkivuori (562-447-1-6)
Ala-Kuivanen I (562-447-1-125)
Paapanpalsta (562-447-1-147)
Kiinteistöjen omistaja:
Kurun Kivi Oy:n vuokrasopimuksilla hallitsevat

Luvan hakemisen peruste

Maa-aineslain 4 §:n perusteella laissa tarkoitettu maa-ainesten ottaminen on luvanvaraista.

Ympäristönsuojelulain 27.1 §:n liitteen 1 taulukon 2 kohtien 7 c) ja 7 e) mukaan louhinnalla ja murskaamalla on oltava ympäristölupa, jos toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää.

Lupaviranomaisen toimivalta

Maa-aineslain 7 §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskevan lupa-asian ratkaisee kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Ympäristönsuojelulain 34.2 §:n sekä ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014) 2 §:n kohtien 6 a) ja 6 b) mukaiset toiminnot kuuluvat kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa käsiteltäviin lupa-asioihin.

Oriveden kaupungin hallintosäännön 30 §:n mukaisesti Oriveden ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Oriveden ympäristölautakunta.

Asian vireille tulo

Maa-aines- ja ympäristölupahakemus on jätetty Oriveden ympäristölautakunnalle 19.3.2021, jolloin se on tullut vireille.

Toimintaa koskevat luvat ja alueen kaavoitustilanne

Toiminnalla tai alueella ei ole aikaisemmin myönnettyjä lupia tai päätöksiä. Toiminnalla tai alueella ei ole samanaikaisesti vireillä muita tätä hakemusta koskevaan ratkaisuun vaikuttavia asioita.

Alueella ei ole lainvoimaista asemakaavaa. Oriveden strategisessa yleiskaavassa alueelle tai sen lähiympäristöön ei ole osoitettu kehittämismääräyksiä. Rönнин (noin 2,8 kilometriä suunnittelualueesta pohjoiseen) ja Eräpyhän (noin 2,5 kilometriä suunnittelualueesta lounaaseen) alueet on osoitettu kaavamerkinnöillä matkailun ja virkistykseen kohteiksi. Merkinnällä on osoitettu taa-jaman ja kylien ulkopuoliset keskeiset matkailun ja virkistykseen kohteet. Eräpyhän kehittä-misessä kiinnitetään huomiota alueen luonteeseen virkistykseen ja luonnon kannalta keskeisenä kohteena ja tuetaan luontokohteiden välisiä ekologisia yhteyksiä. Suunnittelualueen itäpuolelle Rönнин ja Eräpyhän välille on strategisessa yleiskaavassa osoitettu kulkemaan ulkoilureitti kaa-vamerkinnällä tavoiteltava ulkoiluverkosto. Kehittämismääräyksen mukaan kaupungin keskeiset taajamat, kylät sekä matkailun ja virkistykseen paikat pyritään yhdistämään ulkoilureittien avulla yhtenäiseksi verkostoksi, joka liittyy seudulliseen ulkoiluverkostoon. Kehittämismääräyksen mu-kaan merkitty sijainti on ohjeellinen.

Längelmäveden rannalla suunnittelualueen lännen ja pohjoisen välisellä alueella on Oriveden rantaosayleiskaava aluevarausmerkinnöillä M maa- ja metsätalousvaltainen alue ja MA maise-mallisesti arvokas peltoalue. Merkinnällä M osoitettu alue on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen sekä haja-asutusluontoiseen rakentamiseen. Merkinnällä MA on osoitettu maa-kunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön ja maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan kuuluvat peltoalueet. Längelmäveden ranta-alueelle on osoitettu loma-asuntojen, erillispientalojen sekä maatilojen talouskeskusalueita. Ranta-alueelle on osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä ja erittäin tärkeitä alueita, EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) eliölajien elinympäristöjä, luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä ja erityi-sen tärkeitä alueita sekä maakunnallisesti arvokkaita kulttuurimaisemia.

Suunnittelualueelta koilliseen sijaitsevalla Kaakkolammin ranta-alueella on Oriveden ranta-osayleiskaava aluevarausmerkinnällä M maa- ja metsätalousvaltainen alue. Alueelle on osoi-tettu luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueita.

Pirkanmaan maakuntakaava 2040 on osoittanut suunnittelualueen ja sen ympäristön maaseutu-alueeksi. Merkinnällä osoitetaan alueet, jotka on ensisijaisesti tarkoitettu maa- ja metsätalou-den ja niitä tukevien elinkeinojen käyttöön. Suunnittelumääräyksen mukaan yksityiskohtaisem-massa suunnittelussa voidaan alueelle osoittaa vaikutuksiltaan paikallisesti merkittävää maan-käyttöä.

Toiminnan sijainti ja ympäristön tila

Suunnittelualue sijaitsee noin 10 kilometrin etäisyydellä Oriveden kaupungin keskustasta kaak-koon ja noin 2 kilometrin etäisyydellä Eräjärven kylästä luoteeseen. Alue rajoittuu metsätalous-käytössä oleviin naapuritiloihin. Suunnittelualueen itäosassa on louhittu vähäisessä määrin tar-vekiveä.

Lähimmät vakituksessa asuinkäytössä olevat kiinteistöt sijaitsevat alueen luoteispuolella noin 700 metrin etäisyydellä, länsipuolella noin 1 200 metrin etäisyydellä ja kaakon puolella noin 1 000 metrin etäisyydellä. Lähimmät loma-asuinkiinteistöt sijaitsevat alueen länsi- ja luoteispuo-lella noin 1 300 metrin etäisyydellä Längelmäveden rannalla. Suunnittelualueen läheisyydessä ei sijaitse kouluja, päiväkoteja, terveydenhoidon laitoksia tai vastaavia.

Suunnittelualueen kallioperä on graniittia. Maasto viettää Rappuvuoren laelta itäkaakkoon Kur-kilammin suuntaan. Rappuvuoren laki on korkeimmillaan tasossa +171,4 (N2000) ja Kurkilammi tasossa +138,9 (N2000). Alueelle sijoittuu jäätikön liikkeen synnyttämä rappumainen lineaatio, joka ilmentää jäätikön virtaussuuntaa. Rappuvuoren laki on vedenkoskematon alue.

Suunnittelualueen puusto on kalliolla harvaa kalliomännikköä. Rappuvuoren kalliomänniköllä on paikallista maisema-arvoa.

Alue ei kuulu luokiteltuihin pohjavesialueisiin. Lähin pohjavesialue sijaitsee Hirtolahdessa (0456202) yli 1 300 metrin etäisyydellä suunnittelualueesta.

Suunnittelualue kuuluu pääosin Kokemäenjoen (35) päävesistön Uihelanjoen kolmannen jakovaiheen valuma-alueeseen (35.726). Alueen länsiosa kuuluu pieneltä osin Längelmäveden valuma-alueeseen (35.721). Alle 2 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta kaakkoon sijaitsee Eräjärvi ja lähimmillään noin 1 200 metrin etäisyydellä suunnittelualueen länsipuolella sijaitsee Längelmävesi. Noin 650 metrin etäisyydellä suunnittelualueesta koilliseen sijaitsee pieni Kaakkolampi. Kaakkolammen pinta-ala on 1,8 hehtaaria ja vedenpinnan korkeus on 116,7 metriä mpy. Lampi sijaitsee Kaakkovuoren ja Mänttävuooren välisessä pitkittäisessä jyrkkärinteisessä laaksossa. Lammen rannat ovat suota. Lammella ei ole laskuoja.

Lähin Natura 2000-verkoston kuuluva alue, Hirttopohja (FI0334001), sijaitsee noin 2,2 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueesta koilliseen ja noin 2,7 kilometrin etäisyydellä pohjoiseen. Hirttopohja ja Rönnsalmi ympäristöineen muodostavat linnustolle tärkeän muutonaikaisen levähdyspaikan. Alueelta on tavattu erittäin uhanalainen lintulaji. Alue on lintudirektiivin mukainen erityissuojelualue (SPA).

Alle 350 metrin etäisyydellä suunnittelualueen koillispuolella sijaitsee Kaakkolamminkorven luonnonsuojelualue (YSA250288). Lähimmät metsälain 10 §:n mukaiset erityisen tärkeät elinympäristöt sijaitsevat suunnittelualueen idän, etelän ja luoteen puolella noin 50–150 metrin etäisyydellä (suoelinympäristöt) sekä pohjoisen, koillisen ja kaakon puolella alle 50 ja noin 200 metrin etäisyydellä (pienvesistöjen välittömät lähiympäristöt) alueesta.

Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä on tunnistettu kaksi arvokasta luontokohdetta. Alueen kaakkoiskulmassa sijaitsee Kurkisuo ja suorantainen Kurkilampi. Kurkilammin avosuoympäristö muodostaa erämaisen ja suljetun suokokonaisuuden, jolla on paikallista maisemaa arvoa. Suoelinympäristön ominaispiirteenä on luonnontilainen vesitalous sekä vähäpuustoinen jouto- ja kitumaan suo. Avosuomaisemaa rajaa mäntyvaltainen metsä ja räme. Kurkilampi on metsälain 10 §:n mukainen erityisen tärkeä elinympäristö. Rappuvuoren korpi sijaitsee suunnittelualueen koilliskulman läheisyydessä. Rappuvuoren korpi on paikallisesti arvokas suokokonaisuus.

Lähin tunnettu kiinteä muinaisjäänös (historiallisen ajan kyläpaikka, muinaisjäänöstunnus 1000017592) sijaitsee noin 1,5 kilometrin etäisyydellä suunnittelualueen luoteispuolella. Suunnittelualueella on paikannettu mahdollinen 1800-luvulle ajoittuva louhimoalue, 5 kivistä rajapyykkiä sekä suunnittelualueen luoteispuolella alueen välittömässä läheisyydessä kolmiomittauspisteen paikka. Rappuvuoressa on selkeästi havaittavia kivityösköiden kehityksen vaiheita.

HAKEMUKSEN MUKAINEN TOIMINTA

Yleiskuvaus toiminnasta

Hakemus koskee 375 000 m³ ktr kalliokiviaineksen ottoa 15 vuoden aikana. Vuotuinen arvioitu ottomäärä on noin 25 000 m³ ktr kiviainesta, josta noin 5 000 m³ ktr on tarvekiveä ja noin 20 000 m³ ktr sivukiveä. Hakemus koskee pinta-alaltaan noin 12 hehtaarin ottoaluetta. Alin ottotaso on suunniteltu tasoon +120 (N2000). Kalliokiviaineksen ottoalueella harjoitetaan tarvekiven louhinta ja sivukiven murskausta. Louhittava tarvekivi on graniittista ja silikaattista graniittia. Kyseessä on uuden kalliokiviaineksen ottamistoiminnan aloittaminen.

15 vuoden ottoaikaa perustellaan hakemuksessa sillä, että vuosittainen keskimääräinen kokonaisottomäärä ei ole suuri, ja toiminnasta aiheutuvat vaikutukset ovat vähäisiä. Hakemuksen mukaan tarvekiven louhinta etenee hitaasti ja vaatii pitkäaikaista suunnittelua ja jatkuu tavallisesti useiden vuosikymmenien ajan. Hakemuksen mukaan mahdollisimman pitkäaikainen lupa mahdollistaa pitkäjänteisen toiminnan suunnittelun. Ottoaikaa perustellaan lisäksi sillä, että valvontaviranomaisella on mahdollisuus seurata toiminnan etenemistä tarkastuskäynneillä.

Tuotteet ja tuotantomäärät:

Tuote	Vuosituotanto keskimäärin (m ³ ktr)
Tarvekivi	5 000
Sivukivi	20 000

Toimintojen ajankohdat:

Toiminta	Päivittäinen toiminta-aika (kellonajat)	Viikoittainen toiminta-aika
Murskaaminen	7–22	ma–pe
Poraaminen	7–21	ma–pe
Rikotus	8–18	ma–pe
Räjäyttäminen	8–16	ma–pe
Kuormaaminen ja kuljetus	6–22	ma–la

Kalliokiven louhinta

Louhinnassa kalliosta irrotetaan kameja, jotka paloitellaan määrämittäisiksi ja -muotoisiksi blokeiksi. Louhintaa suoritetaan poraamalla, räjäyttämällä, sahaamalla, kiilaamalla ja vajeri-sahausta apuna käyttäen. Blokit jatkojalostetaan muun muassa hautakiviksi sekä rakennus- ja sisustuskiviksi. Kivet käsitellään avolouhoksessa ja siirretään lohkareiden varastointialueelle.

Louhinta etenee portaittain ja irrotusmenetelmät ovat varovaisia, jotta kivi saadaan irrotettua mahdollisimman ehjänä. Louhinnan eteneminen ja louhittava alue riippuvat kivilaadun vaihtelujen mukaan ja kiven louhittavuudesta, joita ei hakemuksen mukaan voida ennakoita luotettavasti määrittäen.

Räjäytystyöt suoritetaan alan erityismääräysten mukaisesti. Räjäytystyöt suorittaa pätevöitynyt henkilöstö. Hakemuksen mukaan kerralla käytettävät räjäytysainemäärät ovat pieniä ja räjähteet nopeudeltaan hitaita. Räjäytyksistä ei arvioida aiheutuvan ympäristölle haittoja.

Sivukiven käsittely

Sivukivi varastoidaan sivukivialueelle ottoalueen eteläpuolelle. Sivukivialueen korkeuserot vaihtelevat suunnittelualueen asemapiirroksen mukaisesti välillä +141 (N2000) ja +162 (N2000). Sivukivi murskataan tai varastoidaan sivukivialueelle myöhempää käyttöä varten. Kiviaines on hakemuksen mukaan inerttiä eikä sivukivestä arvioida liukenevan haitallisia aineita luontoon pitkään varastointiajan jälkeen.

Varastointi

Tarvekiviaines varastoidaan suunnittelualueen koillis- ja itäosassa. Suunnittelualueelta poistettua pintamaata varastoidaan suunnittelualueen koilliskulmassa tukitoiminta-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä ottoalueella.

Polttoöljy varastoidaan kaksoisvaipallisessa säiliössä ja öljyt kontissa tukitoiminta-alueella. Toiminnassa käytettävä vesi tuodaan alueelle.

Tarvittava räjähdysainemäärä tuodaan aluksi suunnittelualueelle ja myöhemmin alueelle perustetaan varasto.

Raaka-aineiden kulutus

Raaka-aine	Kulutus keskimäärin/a
Kiviaines	25 000 m ³ ktr
Kevyt polttoöljy	50 000 l
Öljyt	4 000 l
Räjähdyksineet (putkipanos)	4 000 kg

Jälkihoito ja maisemointi

Mikäli louhokseen jää pysyvä luonnonvesiallas ottotoiminnan jälkeen, aluetta voidaan käyttää virkistysalueena. Muutoin alue palautetaan metsätalouskäyttöön.

Ottamistoiminnan loputtua alueelle tehdään jälkihoitotoimet ja alue maisemoidaan oppaiden Maa-ainesten kestävä käyttö ja Parhaat ympäristökäytännöt (BEP) luonnonkivituotannossa mukaisesti. Hakemuksen mukaan alueelle tehdään muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- louhinnassa ja sivukiven käsittelyssä tarvittavat laitteet ja rakenteet puretaan sekä kuljetetaan pois alueelta kuten myös kaikki toiminnan aikana syntyneet jätteet
- alue siistitään siten, ettei alueelle jää liikkumisen kannalta vaarallisia kohtia tai sortumisvaaraa
- louhoksen annetaan hitaasti täyttyä sadevedellä ja veden pinnasta yli 2 metriä korkeat louhoksen reunat suojataan noin 1,5 metriä korkealla kivimuurilla
- pääsy sivukivialueelle estetään suurilla kivilohkareilla
- osa poistetusta pintamaasta käytetään alueen maisemointiin
- sivukivikasojen verhoilua humuspitoisella maa-aineksella vältetään kaikkialla missä se on mahdollista, jotta sivukiven hyötykäyttö myöhemmässä vaiheessa ei vaikeutuisi
- alue metsitetään siten, että luontaisen uudistumisen ulkopuolelle jääneet laikut istutetaan asianmukaisilla taimilla
- metsitystä suoritetaan tarvittaessa paikallisen metsänhoitoyhdistyksen ohjeiden mukaan
- yleiselle tiestölle ei tehdä muutoksia
- louhimoalueella sijaitsevia teitä siirretään mahdollisesti louhinnan edetessä.

Hakija toimittaa tarkemman maisemointisuunnitelman ottotoiminnan lähestyessä loppumista.

YMPÄRISTÖKUORMITUS JA SEN RAJOITTAMINEN

Vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön

Louhinnan vaikutuksesta suunnittelualueen hulevesien määrä, laatu sekä valuma-alueet muuttuvat. Pääasiallinen vaikutus pintavesiin muodostuu louhinnan ja eroosion aiheuttamasta kiintoainekuormituksesta ja räjähdäainejäämien typpiylidistepäästöistä. Vesistövaikutuksia rajoitetaan järjestämällä poltto- ja voiteluaineiden käsittely ja vastaavat toiminnot tukitoiminta-alueelle.

Hulevesisuunnitelman mukaan sivukivialueelta syntyvät hulevedet ohjataan maastoon laskeutusaltaan kautta Kurkisuon suuntaan. Laskeutusaltaan sivujen suhde on 1:4, allaspinta-ala 66,5 m² ja tilavuus 41,6 m³. Louhinta-alueella syntyvät hulevedet johdetaan kahden laskeutusaltaan kautta maastoon Kaakkovuoren suuntaan. Pohjoisen altaan sivujen suhde on suunnitelman mukaan 1:4, allaspinta-ala noin 100 m² ja tilavuus 61 m³. Itäisen altaan mitoiksi on suunniteltu vastaavasti 1:4, 24 m² ja 15 m³.

Alueen hulevesien hallinta on suunniteltu oppaan Hyvän metsänhoidon suositukset -Vesiensuojelu mukaan. Ohjeen mukaisesti laskeutusaltaan pinta-alaksi on suunnitelmassa mitoitettu 8 m²/ha ja tilavuudeksi 5 m³/ha. Mitoituksessa valuma-alueen pinta-ala (ha) on laskeutusaltaan päätyvän valuma-alueen pinta-ala hehtaareissa.

Vaikutukset ilman laatuun

Toiminnasta aiheutuvilla polttoperäisillä päästöillä ei arvioida olevan oleellisia tai mitattavia vaikutuksia ilmanlaatuun tai ilmastoon. Teiden pölyämistä rajoitetaan tarvittaessa kastelemalla. Porauksessa syntyvä kivipöly otetaan talteen porauslaitekohtaisilla pölynkeräimillä. Murskauksen pölypäästöjä rajoitetaan koteloinnilla.

Vaikutukset maaperään ja pohjaveteen

Hakemuksen mukaisesti toimittaessa toiminnalla ei arvioida olevan haitallisia vaikutuksia maaperään tai pohjaveteen. Suunnittelualueella ei tehdä suuria koneiden huoltotoimia. Alueella pidetään imeytysturvetta ja alueelle rakennetaan tankkauspaikka muovisuojauksella. Polttoaineet säilytetään kaksivaippaisessa polttoainesäiliössä.

Melu ja tärinä

Toiminnasta ei arvioida aiheutuvan melu- tai tärinävaikutuksia, koska hakemuksen mukaan ottoalueen lähistöllä ei ole häiriintyviä kohteita. Melun kulkeutumista häiriintyvillä kohteilla rajoitetaan säilyttämällä alueen reunoilla oleva puusto.

Toiminnasta aiheutuvan melun kulkeutumista lähimpien vakituksessa asuinkäytössä olevien kiinteistöjen ja loma-asuntojen piha-alueille sekä Kaakkolamminkorven luonnonsuojelualueelle on selvitetty laskennallisesti mallintaen. Melupäästölähteiden melutasoina on mallinnuksessa käytetty vuonna 2019 Kurun Kivi Oy:n Tampereella sijaitsevalla Kapeen louhimolla mitattuja äänitasoja. Louhinnan aikaisina melupäästölähteinä on mallinnuksessa huomioitu kaksi poravaunua, kaksi käsiporaa, kaksi pyöräkonetta ja sivukiven ajo sivukivialueelle. Räjähdyksen aiheuttamaa melua ja tieliikennettä ei ole huomioitu laskennassa. Mallinnuksen tuloksia on verrattu valtioneuvoston päätöksessä 992/1993 annettuihin melutason ohjearvoihin.

Mallinnuksen mukaan toiminnasta aiheutuva keskiäänitaso ei ylitä melutason ohjearvoja vakituksessa asuinkäytössä olevien kiinteistöjen tai loma-asuntojen piha-alueilla eikä Kaakkolamminkorven luonnonsuojelualueella, kun louhintaa tapahtuu alueen itäosassa tai louhinnan edetessä alueen länsiosaan. Raportin mukaan etäisyys lähimmillä häiriintyvillä kohteilla sijaitseviin mitauspisteisiin on lyhimmilläänkin 500 metriä ja siten suuri, ettei toiminnasta aiheutuvan melun arvioida olevan kohteissa iskumaista tai kapeakaistaista.

Liikenne

Kulkeminen alueelle tapahtuu suunnittelualueen pohjoispuolelta Eräpyhäntieltä kääntyen Louhostielle. Suunnittelualueelle on suunnitteilla alueen pohjoispuolelle uusi tielinjaus, joka kiertää tilan Perkiö 562-447-1-10.

Hakemuksen mukaan henkilöautoliikennettä on keskimäärin 5 autoa työpäivän aikana ja kuorma-autokuljetuksia 1 työpäivän aikana.

Jätteiden käsittely ja hyödyntäminen

Hakemuksen mukaan toiminnasta ei muodostu jätevesiä. Suunnittelualueelle tuodaan kuiva-/kuivikekäymälä. Voiteluöljy- ja öljyjäte toimitetaan Fortum Recycling and Waste Solutions -kierotalousyhtiölle käsiteltäväksi. Kaivannaisjätteitä muodostuu 15 vuoden aikana noin 300 000 m³ltr. Sivukivi pyritään hyödyntämään.

Toiminnassa syntyvät jätteet:

Jätelaji	Jättemäärä keskimäärin (kg/a)
Voiteluöljy	4 000
Öljyjäte	400
Sekajäte	900

Vaikutukset yleiseen viihtyisyyteen ja ihmisten terveyteen

Louhinnalla ja murskauksella ei arvioida olevan vaikutuksia ihmisten terveyteen. Toiminta järjestetään siten, ettei valtioneuvoston asetuksen 800/2010 mukaiset melutason raja-arvot ylitä vakituksessa asuinkäytössä olevien kiinteistöjen tai loma-asuntojen piha-alueilla.

Vaikutukset luontoon, luonnonsuojeluarvoihin ja rakennettuun ympäristöön

Toiminnalla ei arvioida olevan vaikutuksia luontoon, luonnonsuojeluarvoihin tai rakennettuun ympäristöön.

PARAS KÄYTTÖKELPOINEN TEKNIikka (BAT) JA YMPÄRISTÖN KANNALTA PARAS KÄYTÄNTÖ (BEP)

Päästöjä vähennetään toiminnan sijoittelulla. Hakemuksen mukaan louhinnasta aiheutuvaa meluhaittaa ei tule olemaan, koska lähimmät häiriintyvät kohteet ovat kaukana, noin 700 metrin etäisyydellä ottoalueesta. Tarvekiven poralaitteissa käytetään pölynkeräimiä. Murskauksen pölypäästöjä vähennetään tarvittaessa koteloinnilla. Polttoprosessipäästöt minimoidaan huoltamalla koneet säännöllisesti ja pitämällä laitteet hyvässä kunnossa.

POIKKEUKSELLISET TILANTEET JA NIIHIN VARAUTUMINEN

Hakemuksen mukaan nykyaikaisiin laitoksiin liittyy hyvin vähän riskejä. Henkilövahinkoja vähennetään käyttämällä suojaimia ja noudattamalla turvasäännöksiä.

Öljyvuotoja ja vahinkoja ehkäistään päivittäisellä tarkkailulla, laitteiden säännöllisellä huollolla ja kunnossapidolla sekä oikealla käytöllä. Kaksoisvaippaiset öljysäiliöt sekä laitteiden ja toimintojen sijoittelu tiivistetylle alustalle helpottavat vuotojen havaitsemista ja estävät valumat maaperään. Mahdollisten vuotojen varalle alueelle on varattu imeytysainetta. Ensisammutuskalusto on jatkuvasti saatavilla mahdollisten syttymispaikkojen läheisyydessä.

Pölynerotuslaitteiden kuntoa ja toimintaa tarkkaillaan jatkuvasti. Mahdolliset vauriot korjataan seuraavan tauon yhteydessä.

Ulkopuolisten liikkuminen louhimoalueella on kielletty. Louhoksen reunoista varoitetaan kylteillä ja räjäytysistä äänimerkeillä. Louhoksen reunan saavuttaessa lopullisen paikkansa se suojataan noin 1,5 metriä korkealla kivimuurilla. Väliaikainen louhoksen reuna suojataan tarpeen mukaan kiviäidalla tai lippusiimalla.

LAITOKSEN TOIMINNAN JA SEN VAIKUTUSTEN TARKKAILU

Käyttötarkkailu ja raportointi

Laitoksenhoitaja tarkkailee laitteistojen toimivuutta ja toiminnasta aiheutuvia päästöjä aistinvaraisesti laitoksen toiminnan aikana. Pohja- ja pintavesistä otetaan tarvittaessa vesinäytteet. Kiviaineksen ottomääriä tarkkaillaan maa-aineslain mukaisella vuosiraportoinnilla. Räjähdysaineiden käytöstä ja räjäytysten ajankohdista pidetään räjäytyskirjanpitoa.

TOIMINNAN ALOITTAMINEN MUUTOKSENHAUSTA HUOLIMATTA

Toiminnan aloittamista muutoksenhausta huolimatta koskevaa hakemusta perustellaan sillä, että toiminnan aloittaminen ei tee muutoksenhakua tyhjäksi. Hakemuksen mukaan toiminnan ympäristövaikutukset ovat vähäisiä. Tarvekiven louhinta on luonteenomaisesti hidasta, jolloin palauttavat toimenpiteet ovat mahdollisia.

ESITYS VAKUUDEKSI

Hakemuksessa ei esitetä maa-aines- ja ympäristöluvan mukaiselle toiminnalle vakuutta. Hakija esittää toiminnan aloitukseen muutoksenhausta huolimatta liittyväksi vakuudeksi 3 000 €.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksen täydentäminen

Hakemusta on täydennetty 1.7.2021 asemapiirroksella; 5.11.2021 ympäristömeluselvityksellä (Promethor Oy 2.10.2021), argeologisella tarkkuusinventoinnilla (Heilu Oy 25.8.2021) ja maisema- ja luontoselvityksellä (FCG Finnish Consulting Group Oy 27.10.2021); 14.3.2022 tarkennuksella yhteislupahakemukseen sekä 1.11.2022 hulevesisuunnitelmalla (FCG Finnish Consulting Group Oy 8.9.2022). Asiakirjat ovat lupapäätöksen liitteinä.

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksen vireillä olosta on tiedotettu kuuluttamalla Oriveden kaupungin internet-sivuilla 31.3.–4.6.2021 sekä Oriveden Sanomissa 31.3.2021. Hakemuksesta on lähetetty erikseen tieto läheisten kiinteistöjen omistajille. Asiakirjat ovat olleet kuulutusajan nähtävillä Oriveden kaupunginvirastolla ja keskeisiltä osin Oriveden kaupungin internet-sivulla osoitteessa www.orivesi.fi.

Tarkastukset Alueelle on tehty tarkastus 18.5.2022. Muistio on lupapäätöksen liitteenä.

MUISTUTUKSET, MIELIPITEET JA LAUSUNNOT

Muistutukset ja mielipiteet

Lupahakemuksesta ei ole jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

Lausunnot Lupahakemuksesta on pyydetty lausunnot terveydensuojeluviranomaiselta, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ja Pirkanmaan maakuntamuseolta 28.4.2021 sekä Luonnontieteelliseltä keskusmuseolta 28.6.2021.

Hakijan antamien vastineiden johdosta Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta on pyydetty lisälausunnot 16.11.2021 ja 1.11.2022 sekä Pirkanmaan maakuntamuseolta 16.11.2021.

[REDACTED]

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, liikenne- ja infrastruktuurivastuualue sekä Luonnontieteellinen keskusmuseo eivät antaneet asiasta lausuntoa.

Terveydensuojeluviranomainen, Kaupunkiympäristön palvelualue, Ympäristöterveys 4.6.2021:

”Tampereen kaupungin terveydensuojeluviranomainen toteaa lausunnossaan, että toiminnasta aiheutuva melu ei saa ylittää asumisterveysasetuksessa (545/2015) annettujen päivä- ja yöajan keskiäänitasojen toimenpiderajoja lähimpien kiinteistöjen sisätiloissa.

Jos meluvalituksia toiminnasta tulee, toimijan tulee rajoittaa toiminta-aikojaan.

Toiminnasta syntyvä pöly ei saa levitä alueella niin, että siitä aiheutuisi terveyshaittaa lähialueen asukkaille.

Mikäli ympäristöterveyshaittoista tulee valituksia, toimijan tulee tehostaa päästöjen torjuntatoimia lisäämällä esim. melusteita (meluvalitukset) ja kastelua (pölyvalitukset).”

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat vastuualue, ympäristönsuojeluyksikkö 24.6.2021:

”Luontoarvot

Alue on pääosin metsätalouskäytössä. Alueen itäosassa tarvekiveä on louhittu 1990-luvulla. Muualla alueella ei ole aikaisemmin harjoitettu maa-aineksen ottamista tai murskaustoimintaa. Alueen puusto on hakemuksen mukaan kallioilla harvahkoa lehti- ja havupuustoa. Lupahake-

muksessa ei ole kuvattu tarkemmin ottoalueen luonnonolosuhteita. Ilmakuvan mukaan hanke-alue on puustoinen. ELY-keskus katsoo, että ottoalueelta ja sen vaikutusalueelta tulee tehdä asiamukainen luontoselvitys.

Ottoalueen luoteispuolella noin 350 metrin etäisyydellä kalliojyrkänteeltä on havainto erittäin uhanalaisesta etelänraippasammalesta (*Anastrophyllum michauxii*). Mikäli hankkeella on vaikutuksia kyseiseen havaintopaikkaan, tulee vaikutukset selvittää tarkemmin ja ottaa huomioon toiminnassa.

Hankealueen koillispuolella noin 2,3 km etäisyydellä on Pirkanmaan maakunnallisesti tärkeitä lintualueita (MAALI). Hankealueen koillispuolella noin 560 metrin etäisyydellä on Kaakkolamminkorven yksityinen suojelualue (YSA250288), joka on perustettu vuonna 2021. Hankkeen meluvaikutuksista ei ole tehty melumallinnusta. ELY-keskus katsoo, että hankkeen meluvaikutukset ympäristön luontokohteisiin tulee selvittää melumallinnuksen avulla. Melumallinnuksessa tulee ottaa kantaa muraus-asetuksessa sekä valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) melutason ohjearvoista säädettyihin ulkomelun ohje/raja-arvoihin luonnonsuojelualueilla.

Ottoalueen välittömässä läheisyydessä sijaitsee useita metsälain 10 §:n mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Hankkeen vaikutukset näihin elinympäristöihin tulee arvioida tarkemmin. Tiedot kohteista löytyvät Metsäkeskuksen avoimesta luontotiedosta.

Hulevesien mahdollista johtamisreittiä ei ole esitetty hakemuksessa. ELY-keskus katsoo, että myös hulevesien purkureitin mahdolliset luontoarvot tulee huomioida hankkeen ympäristövaikutushankkeissa ja tarvittaessa vaikutuksia lieventää asianmukaisin vesienkäsittelymenetelmin.

ELY-keskus pyytää mahdollisuutta lausua täydennetystä hakemuksesta.

Kaavoitus

Alueella on voimassa Pirkanmaan maakuntakaava 2040. Maakuntakaavassa aluetta koskee seuraavat merkinnät ja määräykset:

Maaseutualue

Merkinnällä osoitetaan alueet, jotka on ensisijaisesti tarkoitettu maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen käyttöön.

Suunnittelumääräys: Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa voidaan alueelle osoittaa vaikutuksiltaan paikallisesti merkittävää maankäyttöä.

Muu kaavatilanne

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa yleiskaavaa eikä asema- tai muuta detaljikaavaa. Oriveden kaupunginvaltuusto on päätöksellään 26.10.2020 § 57 hyväksynyt Oriveden strategisen yleiskaavaehdotuksen. Kaupunginvaltuuston kaavan hyväksymispäätöksestä on valitettu Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen, joten kaavan voimaantulo siirtyy. Yleiskaavaehdotuksessa alueelle ei ole annettu yleiskaavamerkintöjä.

Maakuntakaavan maaseutualueen suunnittelumääräys tulee ottaa huomioon hankkeen suunnittelussa sekä toteutuksessa.

Melu

Toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa siten, että toiminnasta aiheutuva melu ei ylitä melutason ohjearvoista annetussa valtioneuvoston päätöksessä (993/1992) säädettyjä ulkomelun ohjearvoja.

Toiminta

Turvallisuuskohdat tulee ottaa huomioon, mm. työaikaiset jyrkät luiskat. Räjähdyksistä ei saa aiheutua vaaraa tai haittaa. Mahdolliset polttoaineiden ja öljytuotteiden varastot, sekä työkonien huolto- ja säilytyspaikat tulee suojata tarkoituksenmukaisesti. Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle.

Luvan voimassaolo

Yhteislupaa haetaan 15 vuodeksi. Maa-aineslain mukaan lupa ainesten ottamiseen myönnetään määräajaksi, kuitenkin enintään kymmeneksi vuodeksi. Erityisistä syistä lupa voidaan kuitenkin myöntää pitemmäksi ajaksi. Pirkanmaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan ottamissuunnitelmassa ei ole esitetty sellaista erityistä syytä, jotta lupa voitaisiin myöntää 15 vuodeksi.

Jälkihoito

Ottamisalue tulee jälkihoitaa ympäristöministeriön oppaan (Maa-ainesten ottaminen, opas ainesten kestäväään käyttöön (2020)) mukaisesti. Jälkihoitotoimenpiteet tulee koskea myös sivukiven varastointialuetta. Luvassa tulee yksilöidä jälkihoitotoimenpiteet. Jälkihoitotoimia ovat alueen siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin levitys, kasvillisuuden palauttaminen sekä alueelle soveltumattoman käytön estäminen. Jälkihoito on tarkemmin käsitelty oppaan kohdassa nro 7.

Vesien johtaminen ja tarkkailu

Mikäli louhosalueen vesiä joudutaan johtamaan louhosalueen ulkopuolelle, toiminta-alueelle kertyvät vedet tulee johtaa hallitusti selkeytysaltaan kautta pintavalutukseen/ojastoon. Ojastoon johdettavien vesien laatua tulee tarkkailla ylivirtaamakautena keväällä esimerkiksi kolmen vuoden välein. Vesinäytteistä on tutkittava ainakin seuraavat ominaisuudet ja aineiden pitoisuudet: sameus, kiintoaine, kokonaistyyppi, ammoniumtyppi ja nitraattityppi, pH, kloridi, sähkönjohtavuus, CODMn, rauta, sulfaatti sekä öljyhiilivedyt (C10–C40). Näytteenoton yhteydessä on mitattava virtaama. Vesien johtaminen ei saa aiheuttaa vettymis- tai muuta haittaa viereisillä tiloilla.”

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Pirkanmaan maakuntamuseo 1.7.2021:

”Pirkanmaan maakuntamuseo on tutustunut sille toimitettuun aineistoon ja toteaa seuraavaa. Alueelta ja sen läheisyydestä ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä muita arkeologisia kohteita. Runsaan kilometrin päässä koilliseen sijaitsee kiinteä muinaisjäännös Kuivanen (Kui-viais/Kuivanen) mj-rekitunnus 1000017592, joka on historiallinen kyläpaikka. Hankealue on pinta-alaltaan pieni, mutta sillä on arkeologista potentiaalia. Olemukseltaan se sopisi linnavuoreksi, myös sen nimi, Rappuvuori, viittaa ihmistoimintaan. Tämän vuoksi on pidettävä mahdollisena, että alueelta löytyisi vielä tuntemattomia esihistoriallisia tai historiallisen ajan muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Tämän vuoksi alueella tulee tehdä arkeologinen tarkkuusinventointi. Myös tapahtuma- ja tarinapaikat ovat muinaismuistolain suojaamia. Kiinteän muinaisjäännöksen ja sen suoja-alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu niihin kajoaminen ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kielletty (MML 1 ja 4 §).

Arkeologisia tutkimuksia voidaan tehdä pääsääntöisesti vain lumettomissa olosuhteissa, sulan maan aikana. Tutkimuksissa tulee noudattaa Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita (2020) ja muita Museoviraston ohjeita. Työhankkeeseen liittyvistä muinaisjäännösten tutkimuskustannuksista vastaa hankkeen toteuttaja MML 15 §:n perusteella. Lisätietoja tutkimusten tilaamisesta ja suorittamisesta saa maakuntamuseolta.

Arkeologisen tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportti digitaalisena arviointia varten maakuntamuseolle (pirkanmaan.maakuntamuseo@tampere.fi). Arvioinnissa varmistetaan, että selvitys vastaa sille asetettuja tavoitteita ja laatuvaatimuksia. Raportti toimitetaan arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan palvelussa <https://asiat.museovirasto.fi/>. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäännösrekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppi.fi. Verkossa julkaistava tutkimusraportti ei saa sisältää yksityishenkilöiden henkilötietoja, esim. maanomistajan nimiä tai osoitteita. Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset digitaalisena paikkatietomuodossa. Pirkanmaan maakuntamuseolla ei ole hankkeesta rakennetun ympäristön arvojen osalta huomautettavaa.”

Hakijan vastine 16.8.2021:

”Kurun Kivi Oy tulee toimittamaan lausunnoissa mainitut selvitykset heti kun ne valmistuvat:

- arkeologinen selvitys
- luontoselvitys
- melumallinnus

Louhimovesien johtaminen selvitetään luontoselvityksen yhteydessä.

Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunnossa mainitaan, että haettu 15 vuoden lupa-aika ei ole perusteltua. Kurun Kivi Oy katsoo kuitenkin, että esitetyt perustelut ovat riittäviä. Haettava vuosittainen keskimääräinen kokonaisottomäärä (25 000 m³) ei ole suuri ja toiminnasta aiheutuvat vaikutukset vähäisiä ja rajoittuvat louhimoalueelle. Toisin kuin esim. soranotto, tarvekiven louhinta etenee hitaasti, eikä tilannetta, jossa ottoalueen rajoja tai ottosyvyyttä olisi yllättäen rikkottu, synny. Ottoalueen rajat merkitään maastoon ja alueen korkeustaso merkitään näkyviin, joista tilannetta seurataan. Tarvekiven louhintaa vaatii pitkäaikaista suunnittelua jatkuen näin yleensä useiden vuosikymmenien ajan. Markkinatilanteesta johtuen paikoin saattaa olla melko pitkiäkin aikoja, ettei toimintaa ole. Mahdollisimman pitkäaikainen lupa mahdollistaa pitkäjänteisen toiminnan suunnittelun. Lisäksi valvontaviranomaisella on mahdollisuus seurata toiminnan etenemistä tarkastuskäynneillä. Näin ollen Kurun Kivi Oy katsoo, että 15 vuoden lupa-ajan hakeminen on perusteltua.

Pirkanmaan ELY-keskuksen lausunnossa mainitaan louhimon maisemointi ja viitataan oppaaseen ”Maa-ainesten ottaminen, opas ainesten kestäväään käyttöön 2020”. Siinä oppaassa käsitellään kuitenkin pääosin soranottoalueiden ja kalliokiviaineslouhosten maisemointia, ei tarvekivilouhimon. Maisemointiohjeet tarvekivilouhimolle löytyvät SYKE:n vuonna 2014 julkaiseman ”Parhaat ympäristökäytännöt luonnonkivituotannossa” (BEP) -selvityksen luvusta 12. Kuten jo ottosuunnitelmassa on todettu, tulee Kurun Kivi Oy maisemoimaan louhimon BEP-selvityksen ohjeiden mukaan. Kurun Kivi Oy huomauttaa, että tarvekivilouhimon louhintaseinämät ovat pysyviä varovaisen louhinnan ansiosta ja esim. seinämien loiventamista ei tarvita. Tarkevivilouhimo saatetaan turvallisesti aitaamalla se niin, ettei avolouhokseen kukaan tai mikään pääse vahingossa. Louhimo ei todennäköisesti vielä lopeta toimintaansa tämän lupakauden aikana, mikäli kiviaines vastaa sille asetettuja vaatimuksia. Kun louhinnan loppuminen on näköpiirissä, Kurun Kivi Oy toimittaa tarkan maisemointisuunnitelman.”

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat vastuualue, ympäristönsuojeluyksikkö LISÄLAUSUNTO 17.12.2021:

”Pirkanmaan ELY-keskus on lausunnossaan 24.6.2021 todennut toiminta-alueelta puuttuvan luontoselvityksen, josta ilmenee tarkemmin toiminta-alueen luonnonolosuhteet. Hakija on täydentänyt hakemustaan luontoselvityksellä, jossa käsitellään alueen keskeisimmät luonnonarvot monilta osin. Luontoselvityksestä puuttuu kuvaus toiminta-alueen ja hankkeen keskeisimmän vaikutusalueen linnustosta ja arvioidut vaikutukset linnustoon. Luontoselvitys on laadittu vain

hankkeen toiminta-alueen laajuudelta, vaikka hankkeen todellinen vaikutusalue on sitä laajempi.

Luontoselvitykseen liittyvä liito-oravaselvitys on tehty lajin havainnoinnin kannalta epäedulliseen vuodenaikaan. ELY-keskus huomauttaa, että vaikka elinympäristö olisi liito-oravalle epätyypillinen, ei se poista tarvetta oikea-aikaiselle kartoitusajankohdalle. Luontoselvityksessä mainitaan, ettei alueen lajistossa tavattu luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja. Esimerkiksi Suomessa esiintyvät lepakot ovat luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeja. Luontoselvityksessä ei ole mainittu onko lepakoita havainnointi millään tavalla, tai millä tavoin luontodirektiivin IV-lajien esiintyminen alueella poissuljettiin. Mikäli alueella esiintyy esimerkiksi luolastoja, voi alueella olla merkitystä lepakkolajien kannalta ja tulee luontoselvityksiä täydentää tältä osin.

Toiminta-alueesta luoteeseen sijaitsee erittäin uhanalaisen etelänraippasammalesta (*Anastrophyllum michauxii*) esiintymä. Luontoselvityksen mukaan maa-ainesten otolla ja murskauksella ei olisi merkittäviä haitallisia vaikutuksia kyseiseen esiintymään. ELY-keskus pitää luontoselvityksen arviota todennäköisenä. Toiminta-alueella syntyvien pölyhaittojen ehkäisystä tulee huolehtia mm. säilyttämällä riittävän laaja ja tiheäpuustoinen metsävyöhyke toiminta-alueen ja merkittävien luontokohteiden ympärillä.

Hankealueesta noin 2,3 km koilliseen sijaitsee Pirkanmaan maakunnallisesti tärkeitä lintualueita (MAALI) ja 560 metrin etäisyydellä sijaitsee Kaakkolamminkorven (YSA250288) yksityinen luonnonsuojelualue. Melumallinnuksessa on arvioitu hankkeen toiminnan vaikutuksia edellä mainittujen alueiden luontoarvoihin. ELY-keskus katsoo, että merkittäviä haitallisia meluvaikutuksia ei todennäköisesti aiheudu edellä mainituille alueille.

Hankkeen merkittävimmät luontoarvoihin kohdistuvat haittavaikutukset voivat syntyä hulevesien ja pölyn kautta kahteen arvokkaaseen luontokohteeseen ja kolmeen metsälain 10 §:n mukaiseen elinympäristöön [REDACTED]

Hankealueelta tehdyssä luontoselvityksessä on tarkennettu hanketoiminnan vaikutuksia alueella sijaitseviin metsälain 10 §:n mukaisiin elinympäristöihin. Luontoselvityksen ja Metsäkeskuksen avointen paikkatietoaineistojen virtausverkosta käy ilmi, että suunnitellulta toiminta-alueelta johtaa virtaussuuntia suoraan Kurkilammiin ja sen reunuksen metsälain 10 §:n mukaiseen erityisen tärkeään elinympäristöön numero 15, Rappuvuoren korpeen ja erityisen tärkeään elinympäristöön numero 45 sekä alueen lounaiskulmalta erityisen tärkeään elinympäristöön numero 33. Hulevedet ja kyseisten elinympäristöjen luontaisen vesitalouden muuttuminen voivat aiheuttaa haitallisia vaikutuksia kyseisille luontokohteille. Arvokkaat luontokohteet edustavat uhanalaisia suoluontotyyppisiä. ELY-keskus arvioi, että edellä mainitut kohteet voivat olla myös maa-aineslain 3 §:n tarkoittamia luonnonesiintymiä.

Laajennusalueen hulevesien käsittelystä aiheutuvia haittoja voi lieventää mm. tarpeenmukaisen vesiensuojelurakenteiden avulla. Metsälain 10 §:n mukaisiin elinympäristöihin ja arvokkaisiin luontokohteisiin kohdistuvia pölyvaikutuksia voi lieventää jättämällä niiden ympärille riittävän laajat ja puustoltaan tiheät suojavyöhykkeet.

ELY-keskuksen luontotietoa sisältävässä paikkatietoaineistossa ei ole tiedossa muita huomioita via luontoarvoja hankealueelta tai sen lähiympäristöstä.”

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Pirkanmaan maakuntamuseo LISÄLAUSUNTO 2.12.2021:

”Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta maakuntamuseo toteaa, että voimajohtoalueelta tehty arkeologinen selvitys (Orivesi, Eräjärvi, Rappuvuori arkeologinen tarkkuusinventointi/Heilu Oy) on riittävä.

Louhinta-alueella paikannettiin 1800-luvulle ajoittuva louhimoalue. Lisäksi havaittiin viisi kivistä rajapyykkiä, ja hieman alueen ulkopuolelle jäävä vanha kolmiomittauspisteen paikka. Havaintoja ei määritellä kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. 1800-luvulle ajoittuva louhimoalue olisi kuitenkin syytä säilyttää muistona alueen historiasta ja elinkeinoista.”

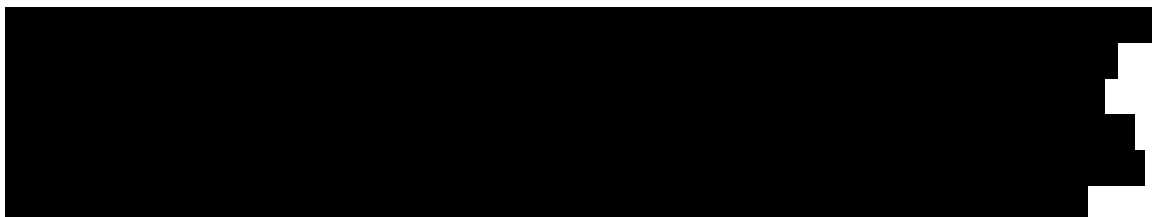
Hakijan vastine lisälausuntoihin 21.1.2022:

”Kohdealueelle on tehty:

- luontoselvitys
- melumallinnus
- arkeologinen selvitys

Pirkanmaan ELY-keskus toteaa lausunnossaan, että liito-oravaselvitys on tehty lajin havainnoinnin kannalta epäedulliseen vuodenaikaan. Tämä oli luontoselvitystä tehtäessä tiedossa. Luontoselvityksen johtopäätöksissä todetaan yksiselitteisesti, että ”Lajista ei tehty havaintoa. Alueen mäntyvaltaiset metsät eivät ole lajille sopivaa elinympäristöä.” Kurun Kivi Oy katsoo tämän asiantuntijalausunnon pohjalta, että liito-oravan esiintyminen kohdealueella on hyvin epätodennäköistä, eikä erityistä liito-oravaselvitystä tarvita.

Pirkanmaan ELY-keskus lausuu myös, että alueen lepakkolajien esiintymistä olisi pitänyt selvittää. ELY-keskus toteaa, että alueella saattaa olla luolastoja, joissa lepakat elävät. Toiminnanharjoittaja sekä alueen maanomistajat ovat useaan otteeseen vuosien varrella liikkuneet Rappuvuoren kallioalueella, eikä luolastoja ole havaittu. Lisäksi on perusteltua olettaa, että luontoselvityksessä, jonka on tehnyt yksi Suomen johtavista asiantuntijoista, luolastoja olisi havaittu, jos niitä alueella olisi. Näin ollen Kurun Kivi Oy katsoo, että lepakoiden esiintyminen alueella on hyvin epätodennäköistä, eikä erityistä lepakkoselvitystä tarvita.

Arkeologisessa tarkkuusinventoinnissa Rappuvuoren alueelta paikannettiin mahdollisesti 1800-luvulle ajoittuva pieni vanha louhimoalue. Rappuvuoren alueella on kuitenkin ollut louhintaa pitkin 1900-lukua, kuten raportin lähdeluettelossakin mainitusta Kivisiä tarinoita-teoksesta käy ilmi. Viimeksi Rappuvuoren alueella on tietojemme mukaan louhittu niinkin hiljattain kuin 1980-

luvun lopulla, joten lienee melko kyseenalaista onko alueella todella vielä olemassa koskemattomia jälkiä 1800-luvulla tapahtuneesta louhinnasta.

Kiven louhinta on tapahtunut 1900-luvun alussa hyvin samanlaisin menetelmin kuin 1800-luvun puolellakin ja vielä tänäkin päivänä kiveä kiilataan poraamalla siihen käsin porakoneella reiät, joihin laitetaan kiilat ja likut ja moukarilla lyödään kiiloja syvemmälle kunnes kivi lohkeaa. Näin ollen lienee lähes mahdotonta luotettavasti ajoittaa pelkästään työmenetelmän perusteella louhimoa 1800-luvulle.

Inventointiraportissa todetaan pienten kotitarvelouhimoiden tutkimuksellinen arvo vähäiseksi, eikä niitä pääsääntöisesti määritellä kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Lisäksi raportissakin mainitussa lähteessä, Marianne Niukkasen Historiallisen ajan kiinteät muinaisjäännöksen, sivulla 46 todetaan, että kohteet tulisi dokumentoida inventointien yhteydessä. Käsittääksemme näin onkin tehty inventoinnin yhteydessä ja vanha louhimoalue on jo dokumentoitu. Samaisessa Niukkasen oppaassa todetaan, että pieniä, kotitarpeeseen käytettyjä louhoksia sijaitsee lähes kaikkialla. Rappuvuoren vanhalla louhimolla ei nähdäksemme ole mitään erityisiä piirteitä, jotka puoltaisivat sen säilyttämistä.”

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ympäristö- ja luonnonvarat vastuualue, ympäristönsuojeluyksikkö LISÄLAUSUNTO 18.11.2022:

”Hulevesisuunnitelmassa todetaan, että louhinnan vaikutuksesta toiminta-alueen hulevesien määrä, laatu sekä valuma-alueet muuttuvat, mutta näistä ei esitetä arviota muodostuvasta hulevesimäärästä eikä muuttuneiden valuma-alueiden rajoista ja pinta-aloista. Laskeutusaltaiden mitoitus on tehty Hyvän metsänhoidon suositukset-Vesiensuojelu (Joensuu ym. 2012) mukaan, jossa laskeutusaltaita suositellaan ojitusmätästykseen ja kunnostusojitukseen. Ohjeen mukaisesti alaiden pinta-ala on 8 m²/ha ja tilavuus 5 m³/ha, jossa ”ha” on altaaseen päätyvän valuma-alueen pinta-ala hehtaareissa. Valittua laskeutusaltaiden mitoitusalan soveltumista kyseiselle kohteelle ei ole mitenkään perusteltu. Laskettaessa valuma-alden mitoitus, metsämaalle käytetään yleensä pintavaluntakerrointa 0,05 ja louhepinnalle 0,80, eli ero on merkittävä.

Pohjoisen laskeutusaltan vesien johtaminen on osoitettu Rappuvuoren korven pohjoispuolelle, josta valuma-alue-tarkastelun mukaan vedet valuvat pois-päin korvesta.

Kurkilammin vesiläköhteön osalta VL 11 §:n mukaan enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Sivukivialueen laskeutusaltan vesien johtamisessa tulisi varmistua, että vedet leviävät Kurkisuolle tasaisesti eikä oikovirtauksia Kurkilammen ohi muodostu.”

Hakijalle on varattu mahdollisuus antaa vastine lisälausunnosta. Hakija ei antanut vastinetta.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

YMPÄRISTÖLAUTAKUNNAN RATKAISU

Oriveden kaupungin ympäristölautakunta hylkää Kurun Kivi Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemuksen kalliokiviaineksen ottamiseen sekä kalliokiven louhintaan ja murskaamolle kiinteistöille Yläharjula (562-447-1-126), Kurkivuori (562-447-1-6), Ala-Kuivanen I (562-447-1-125) ja Paapanpalsta (562-447-1-147).

Toiminnan aloittaminen muutoksenhausta huolimatta

Oriveden kaupungin ympäristölautakunta hylkää Kurun Kivi Oy:n hakemuksen toiminnan aloittamiselle muutoksenhausta huolimatta.

RATKAISUN PERUSTELUT

Ympäristönsuojelulain 46 §:n mukaan, jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien eri toimintojen yhteisvaikutus on lupaharkinnan kannalta huomattava ja näiden toimintojen ympäristölupa-asiat ovat vireillä samassa lupaviranomaisessa, asiat on käsiteltävä ja ratkaistava saman-

aikaisesti, jollei sitä ole perustellusta syystä pidettävä tarpeettomana. Maa-ainesten ottamistointa, louhinta ja murskaustoiminta sijaitsevat samalla suunnittelualueella ja toiminnot tukevat toisiaan, jolloin lupa-asiat on katsottu käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi samanaikaisesti, samassa lupapäätöksessä.

Ympäristönsuojelulain 47 a §:n ja maa-aineslain 4 a §:n mukaan, jos maa-ainesten ottamistointia koskeva hanke edellyttää ympäristölupaa ja maa-aineslain mukaista lupaa, niitä koskevat lupahakemukset on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisesti syystä pidettävä tarpeettomana.

Maa-aineslain 3.1 §:n mukaan aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu:

- 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista;
- 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista;
- 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai
- 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Maa-aineslain 3.4 §:n mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Maa-aineslain 6.1 §:n mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Ympäristöministeriön maa-ainesten ottamista koskevassa ohjeessa (Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2009: Maa-ainesten kestävä käyttö) arvioidaan kaunista maisemakuvaa ja luonnon kauneusarvoja seuraavasti: "Kauniilla maisemakuvalla ja luonnon merkittävillä kauneusarvoilla tarkoitetaan tarkasteltavan kohteen tai sitä ympäröivän maiseman kauneutta. Maiseman kauneutta voidaan tarkastella kohteesta ympäristöön päin ja ympäristöstä kohteeseen päin. Geologisen kohteen maisemakuvaan ja kauneusarvoihin vaikuttavat myös muodostuman geologiset pienmuodot, kuten kallioalueiden lohkariekit ja porrastasanteet. Kaunis maisema ei ole mikä tahansa maisema, vaan on edellytettävä, että maisema sisältää tiettyjä objektiiviseen arviointiin perustuvia kauneusarvoja. Kaunis maisemakuva ja luonnon merkittävät kauneusarvot kytkeytyvät käsitteinä toisiinsa."

Maisemakuvan kauneuden arvioinnissa merkittävää voi olla sekä ottamisen kohteena oleva alue sekä kyseiseltä alueelta, kuten kalliolta, avautuva näköala ympäristöön. Maa-aineslain 3.2 §:ssä tarkoitettu erikoinen luonnonesiintymä on tyypillisesti geologinen muodostuma. Myös harjujen-suojeluohjelman ja maakunnallisten inventointien ulkopuolelle jäänyt kohde voidaan katsoa maa-aineslain 3.1 §:n mukaiseksi kauniiksi maisemakuvaksi tai erikoiseksi luonnonesiintymäksi. Painoarvoa on sillä, onko kohde yhtenäinen, omassa kategoriassaan edustava tai alueellisesti harvinainen. Kynnys katsoa kohde yksittäistapauksessa säännöksessä tarkoitetuksi kauniiksi maisemakuvaksi tai erikoiseksi luonnonesiintymäksi asettuu yhtä korkealle kuin inventointialueistoissa valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävillä kohteilla.

Rappuvuoren kalliomännikkö edustaa maa-aineslain 3.1 §:n kohdassa 1) tarkoitettua kaunista maisemakuvaa. Alueelle tehdyn maisema- ja luontoselvityksen mukaan rappumaisen Rappuvuoren harva kalliomännikkö erottuu kallioalueen pohjoispuolelta ja kalliolta avautuu näkymä pohjoiseen. Rappuvuoren lakialue nousee kaukomaisemassa erottuvaksi kohteeksi. Rappuvuoren alue erottuu Längelmäveden suuntaan. Alueen yhtenäisellä, luonnontilaisena säilyneellä kalliomänniköllä on paikallista maisema-arvoa. Rappuvuoren porrastasannemuodostumana ilmenevä jäätikön liikkeen synnyttämä lineaatio edustaa maa-aineslain 3.1 §:n kohdassa 2) tarkoitettua

erikoista luonnonesiintymää. Rappuvuoren lineaatio on selkeästi havaittava porrastunut, laaja-alainen, yhtenäinen ja luonnontilaisena säilynyt muodostuma.

Edellä esitetyt maa-aineslain 3.1 §:n suojaamat kohteet sijaitsevat ottamissuunnitelman mukaisella louhittavalla ottoalueella ja näin ollen lupapäätöksen mukainen uusi ottamistoiminta kohdistuisi luonnontilaisina säilyneisiin maa-aineslain 3.1 §:n suojaamiin kohteisiin.

Hakemuksen mukainen kalliokiviaineksen ottaminen aiheuttaisi peruuttamattomasti maa-aineslain 3.1 §:ssä tarkoitetun kauniin maisemakuvan turmeltumisen sekä luonnon merkittävien kauneusarvojen ja erikoisen luonnonesiintymän tuhoutumisen. Ottamistoiminnalla poistettaisiin koko geomorfologialtaan ja biologiselta elinympäristöltään eheänä säilynyt Rappuvuoren kallioalue. Vaikutukset ilmenisivät heti ottamistoiminnan alkaessa ja tekisi luvan eväämisen merkitykselliseksi, mikäli kiviaineksen ottaminen päätettäisiin lopettaa kiviaineksen tarkoitukseen soveltumattoman laadun vuoksi.

Hakemuksen mukaista maa-ainesten ottoa ei ole mahdollista valvonnalla ja lupamääräyksiin järjestää siten, ettei maa-aineslain 3.1 §:n kohdissa 1) ja 2) kiellettyä seurausta syntyisi.

Rappuvuoren kalliomännikön ja lineaation lisäksi ottamistoiminnan vaikutusalueella sijaitsevilla Kaakkolammin korven luonnonsuojelualueella, Kurkilammin avosuoympäristöllä ja Rappuvuoren korvella on paikallista maisema-arvoa. Maisemavaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon, että Rappuvuoren eheydellä on vaikutusta myös edellä mainittujen maisema-arvojen säilymiselle. Lupaharkinnassa paikallinen merkittävyys on relevantti.

Kiveä on louhittu yleisesti rakennustarpeiksi koko maassa keskiajalta lähtien. Joillakin alueilla louhostoiminta on jatkunut pitkään ja muuttunut 1900-luvulla teolliseksi, jolloin vanhimmat jäännökset ovat tuhoutuneet louhosten laajentuessa. Pienten kotitarvelouhosten ajoittaminen on monesti vaikeaa. Ajoitus on yleensä pääteltävä kohteen todennäköisen historiallisen yhteyden perusteella tai etsittävä ajoittavia piirteitä louhintatekniikasta kertovista jäljistä.

Orivedellä on pitkät perinteet etenkin paikkakunnalta löytyvän liuskekiven louhinnasta. Rappuvuoren graniitin kaupallinen louhinta alkoi 1910-luvulla Hämeenlinnalaisen Heinosen kiviveistämön toimesta. Tätä ennen Rappuvuoresta otettiin pienimuotoisesti rakennuskiveä paikalliseen käyttöön.

Suunnitelman mukaiselle ottoalueelle sijoittuu 1800-luvulle ajoittuva alueen historiasta ja elinkeinoista kertova louhimoalue, jossa on selkeästi havaittavissa kivityöväestön kehittymisen vaihteita. Vanhimmat louhinnan jäljet Rappuvuoren alueella kertovat Orivedelle tärkeäksi muodostuneen kiviteollisuuden alkuajoista ja edustavat alueelle tärkeää arkeologista kulttuuriperintöä, vaikka niitä ei ikänsä vuoksi voi pitää muinaismuistolain (295/1963) tarkoittamina kiinteinä muinaisjäännöksinä. Kohteen säilyttäminen tuleville sukupolville tulisi taata muina kulttuuriperintökohteina ja MRL:n mukaisesti merkitsemällä ne kaavaan suojelumerkinnällä (s).

Ympäristönsuojelulain 199.1 §:n mukaan lupaviranomainen voi perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, luvan hakijan pyynnöstä lupapäätöksessä määrätä, että toiminta voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräyksen muuttamisen varalle.

Maa-aineslain 21.2 §:n mukaan lupaviranomainen voi perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, luvan hakijan pyynnöstä lupapäätöksessä määrätä, että aineiden ottaminen voidaan muutoksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden haittojen, vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan muuttaminen voi aiheuttaa.

Hakemus toiminnan aloittamiselle ennen lupapäätöksen lainvoimaisuutta on hylätty, koska toiminnan aloittamiselle ei ole edellytyksiä maa-aines- ja ympäristölupahakemuksen hylkäämisen vuoksi. Lupapäätöksen mukaisesti toiminta ei ole luvallista ja näin ollen toimintaa ei saa aloittaa.

Toiminnan aloittaminen aiheuttaisi ympäristöön pysyviä muutoksia, joita ei ole mahdollista saattaa ennalleen.

Vastaus annettuihin lausuntoihin

Koska maa-aines- ja ympäristölupahakemus on hylätty, enempi vastaaminen lausunnoissa esitettyihin vaatimuksiin ei ole tarpeen.

Lupamaksu Maa-aineslain mukaisista maksullisista suoritteista sekä maa-aines- ja ympäristönsuojelulain mukaisesta yhteiskäsittelystä määrätään ympäristölautakunnan 24.9.2019 hyväksymässä ja 1.1.2020 voimaantulleessa Oriveden kaupungin maa-ainestaksassa.

Oriveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisessa käsiteltävien ympäristönsuojelulain mukaisista maksullisista suoritteista määrätään ympäristölautakunnan 24.9.2019 hyväksymässä ja 1.1.2020 voimaantulleessa Oriveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen taksassa.

Maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisen hakemuksen yhteiskäsittelystä peritään puolet maa-ainestaksan mukaisesta perusmaksusta ja otettavan maa-aineksen kokonaistilavuuden mukaisesta maksusta, ympäristöluvan käsittelyn 50 %:n osuudesta ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisesta toiminnan ympäristölupamaksusta ja päätöksestä toiminnan aloittamisesta ennen luvan lainvoimaa käsittelymaksusta. Lisäksi peritään asianosaisten kuulemisesta aiheutuneet kustannukset. Maksuun lisätään lehti-ilmoituskulut.

$(400 \text{ €} + 375\,000 \text{ m}^3 \times 0,02 \text{ €/m}^3 + 2\,650 \text{ €} + 100 \text{ €}) \times 0,5 + 23 \times 55 \text{ €} = 6\,590 \text{ €}$

Sovelletut säännökset

Maa-aineslaki (555/1981) 1, 3, 4, 4 a, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 19, 20, 20 a, 21, 23 §

Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005) 4, 6, 7 §

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6, 21, 22, 27, 39, 39 a, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47 a, 48, 49, 83, 85, 85 a, 86, 190, 191, 199, 201, 205 §

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014) 2, 3, 4, 6, 11, 12, 13, 14, 15 §

Valtioneuvoston asetus kaivannaisjätteistä (190/2013) 4 §

Muinaismuistolaki (295/1963)

Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) 41 §

Hallintolaki (434/2003) 6 §

Oriveden kaupungin ympäristölautakunnan 24.9.2019 (88 §) hyväksymät maa-ainesten ottamissuunnitelman ja alueen ympäristölupahakemuksen tarkastamisesta ja toiminnan valvonnasta suoritettavat maksut

Oriveden kaupungin ympäristölautakunnan 24.9.2019 (87 §) hyväksymä Oriveden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen taksa

Oriveden kaupungin hallintosääntö (hyväksytty 19.9.2022) 30 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta. Valitusaika päättyy 26.4.2023. Valitusosoitus on lupapäätöksen liitteenä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä kuulutetaan Oriveden kaupungin internet-sivuilla ja ilmoitetaan Oriveden Sanomissa.

Päätös lähetetään seuraaville:

- Luvan hakija
- Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (sähköisesti)
- Pirkanmaan pelastuslaitos (sähköisesti)
- Tampereen kaupungin terveydensuojeluviranomainen (sähköisesti)
- Pirkanmaan maakuntamuseo (sähköisesti)
- Luonnontieteellinen keskusmuseo (sähköisesti)
- [REDACTED]

Ilmoitus päätöksestä lähetetään tiedoksi niille, joille lupahakemuksesta on erikseen annettu tieto.

Päätös merkitään ympäristönsuojelun tietojärjestelmään ja maa-aineslupatiedostoon.

Tämän luvan on Oriveden kaupungin ympäristölautakunta hyväksynyt kokouksessaan 14.3.2023 §:ssä .

Pöytäkirjanpitäjä

Soile Kontu